

TYGODNIK KATOLICKI SPOŁECZNO-KULTURALNY — ZAŁOŻONY W 1920 ROKU
 "LUD" (O POVO) O MAIOR JORNAL POLONES DA AMER. LATINA — FUNDADO EM 1920
 KURYTYBA — 30 CZERWCA (junho) — 1981 — NR 732 — (25/81)

Prezydent Figueiredo w Peru

W ubiegłym tygodniu, w dniach od 24 do 27 p. Prezydent był oficjalnym gościem Peru. W przeddzień tej wizyty prezydent brazylijski Belandere Terry oświadczył w programie telewizyjnym, że jego spotkanie z Prezydentem Brazylii będzie miało wielkie znaczenie w zwiększeniu wymiany handlowej, w współpracy na polu przemysłowym, technicznym i kulturalnym.

Głównym tematem rozmów między obydwojema Szefami Brazylii i Peru była budowa odcinka drogi łączącej miasto peruwiańskie Inapari z miejscowością brazylijską Assis Brasil poprzez most na rzece Madre de Rios. Nie mniej ważnym punktem tego spotkania była realizacja planu polaczenia dorzeczy 3 rzek: Orinoco, Amazonas i La Plata. To zagadnienie będzie szczegółowo rozpatrywane w październiku br. między Brazylią, Peru i Argentyną.

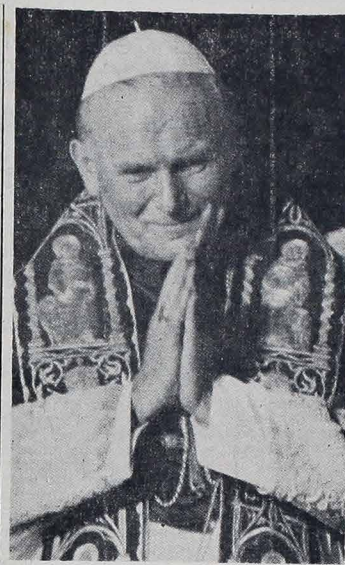

Prezydent FIGUEIREDO odbył trzydniową oficjalną wizytę w Peru. Była to pierwsza wizyta Prezydenta Brazylii w tym kraju, który nie przyjmował w ciągu rządów wojskowych wizyt szefów państw zagranicznych. Jednakże rząd peruwiański prezydenta Belandere Terry uznał, że rozwój Peru zależy od nawiązania ścisłej współpracy z Brazylią.

ro i Peru odnośnie utworzenia Instytutu Rozwoju Urbanistycznego w Peru, a wreszcie wykorzystanie wspólnej technologii w programach hydroelektrycznych i w poszukiwaniach za ropą naftową.

W związku z wizytą Prezydenta Figueiredo w Peru wypada wspomnieć, że kraj ten liczy 16.580.000 mieszkańców o powierzchni 1.285.216 km kwadratowych. Ma za sąsiedów: Brazylię, Ekwador, Kolumbię, Bolivię i Chile. Ludność składa się w 50 proc. z Indian, 35 proc. metysów, 12 proc. białych oraz 5 procent Murzynów, Japonczyków i Chińczyków. Roczny dochód na głowę wynosi 678 dolarów.

W rolnictwie uprawia się ryż, bawełnę, kukurzykę i kawę. Do bogactw naturalnych należą: nafta, miedź, srebro, cynk, ruda żelazna, ołów, fosfat, złoto itp. Peru liczy 57 tys. km dróg kołowych i 2.544 koleje żelaznych. Posiada także 4 porty: Callao, Talara, Puno i Salaverry. Istnieje 296 stacji radiowych rządowych i prywatnych oraz 20 stacji telewizyjnych. Moneta peruwiańska jest SOL.

I Rocznicą wizyty Ojca Św. w Kurytybie

Już rok upływa, gdy Ojciec Święty, Jan Paweł II bawił wśród nas w Kurytybie, a ta Jego wizyta była największym wydarzeniem nie tylko dla Polonii lecz również dla całej Brazylii. Jeszcze dzisiaj staje w naszej wyobraźni szlachetna i dostojna postać Papieża-Polaka, który podbił sobie serca wszystkich swoim uśmiechem, dobrocią, bezpośredniością, a przede wszystkim swoimi podniosłymi i gorącymi słowami skierowanymi do nas Polaków. Był jeszcze raz przeżywać ten moment, przeczytajmy z wielką uwagą Mowę Ojca Świętego zamieszczoną na 2 stronie LUDU.

Na marginesie przytoczmy opinię lekarzy włoskich, którzy — badając czynną gorączkę u Fapleza, doszli do przekonania, że chodzi tu o wirus, który dostał się do organizmu Jana Pawła II podczas transfuzji krwi w czasie operacji.

Tucuruí - elektrownia gigant

Budowa gigantycznej elektrowni wodnej na rzece Tocantins stanie się podstawą rozwoju i postępu ekonomicznego całej Amazonii obejmującej kilka północno-wschodnich stanów i terytoriów. Elektrownia ta znajdować się będzie w odległości 300 km od stolicy stanu Pará — Belém, a jej budowa kosztować będzie 2,5 miliarda dolarów.

Rozpoczęte przed 6-ciu laty prace przewidują zmianę kursu rzeki Tocantins na dzień 2 lipca br., a Tucuruí będzie pierwszą elektrownią z kilku innych wykorzystujących olbrzymi potencjał energetyczny rzek Amazonii. Już z końcem 1983 r. działac będąc energia obliczana na 4

mln. kilowatów, zaś po ukończeniu całej budowy elektrownia ta dostarczy 8 mln. kilowatów, tj. tyle energii ile daby produkcja 400 tys. beczulek ropy naftowej dziennie.

Sześć lat wstecz, gdy rozpoczęto inauguracyjne prace nad budową elektrowni w Tucuruí, miejscowość ta liczyła 5 tysięcy mieszkańców. Dziś jest ich 50 tys. W odległości 5 km od niej powstało wielkie osiedle dla 27 tys. inżynierów, techników i robotników, którzy razem z rodzinami stanowią skupisko złożone z 37 tys. osób.

Komunikacja z Belém do Tucuruí odbywa się drogą wodną tj. statkami a głównie samolotami, które dokonują

na tej trasie kilka lotów dziennie. Energia zaś, której dostarczy elektrownia Tucuruí, będzie wykorzystana przez liczne fabryki, zakłady rolne i hodowlane, a przede wszystkim w eksploatacji ogromnych złóż rudy żelaznej w górach Carajás. Wokół zapory wodnej tworzące olbrzymie jezioro powstana grupowania rybackie, dające zajęcie tysiącom rodzin.

Nie koniec na tym. Elektrownia Tucuruí przyczyni się do tego, że wody rzeki S. Francisco wykorzystane będą do licznego nawodnienia gleby ciągnącej się wzdłuż rzecza tej rzeki, przyczyniając się do rozwoju rolnictwa i do walki z suszą.

Współpraca: USA-Chiny

Niedawna wizyta sekretarza stanu gen. Alexandra Haiga przyniosła wielką nowość w stosunkach między USA i Chinami. Oto Stany Zjednoczone są gotowe dostarczyć Chinom broń ofensywnych, jak np.: komputery, wielkie ciężarówki, samoloty transportowe itp. Wyślyka takie go materiału wojskowego była zakazana w USA od 1949 r.

Zgodnie z wypowiedzią gen. Haiga — Stany Zjednoczone pragną odstąpić traktować Chiny jako kraj przyjazny, mający z USA wspólne interesy, w ramach stawić czoło imperialistycznym planom Moskwy. Wyjaśnić tu należy, że Chiny nie są jeszcze sojusznikiem Ameryki, by to się stało, należałoby usunąć dwie przeszkody.

Pierwszą przeszkodą jest Formoza, z którą Stany Zjednoczone utrzymują przyjazne stosunki, podczas gdy Chiny uważają ją za swą prowincję. Władze chińskie pamiętają dobrze kampanie wyborcze Reagana, podczas której obiecał on zacięnie stosunki z Formozą a nawet obiecał dostarczyć jej nowo-czesnych broni.

Inną przyczyną jest to, że Reagan nie chce prowokować wprost Związku Sowieckiego, zawierając przymierze z najzaciętszym wrogiem Rosji, a która to wrogosć datuje się od 1960 roku, gdy Pe-kin zerwał oficjalnie swój sojusz z Moskwą. Uczył to Mao Tse-tung i to wrogie nastawienie Chin do Związku Sowieckiego przetrwało aż do czasów obecnych.

Z wypowiedzi gen. Haiga wynika, że Stany Zjednoczone chcą odstąpić traktować Chiny tak jak Jugosławie, która zerwała współpracę z Blokiem Wschodnim, choć pozostawała państwem komunistycznym (Komunizm narodowy). Ze swej strony Chiny wymagają od USA energiczniejszej polityki wobec Moskwy a także zwiększenia produkcji broni amerykańskiej, by dorównać siłom militarnym Rosji.

do współpracy z innymi partiami. Nową klęskę ponieśli komuniści tracąc 44 kszesł (miliard 88), to samo stało się z degaullistami i koligacją Giscarda.

Kto nie jest zadowolony z ich zwycięstwa — to Moskwa, która stawiła na Giscarda w wyborach na prezydenta. Giscard bowiem był zawsze przyjaźnie nastawiony wobec Rosji i był gotów iść na wszelkie ustępstwa, gdyby tego wymagały interesy Francji. Mitterrand natomiast opowiedział się po stronie Zachodu a przeciw imperializmowi sowieckiemu.

Innym powodem do niezadowolnienia Moskwy była porażka komunistów francuskich, którzy uzyskali tylko 16,5 proc. głosów, a którzy byli zawsze wierni orientacji sowieckiej. Gdyby prezydentem został Giscard, małe popularyne we Francji, komunistki mieliby jakieś szanse na przyszłość. Tymczasem Mitterrand nie liczy się z komunistami, mając zapewnioną bez nich większość w parlamencie.

Państwa zachodnie nie ukrywają swego zadowolenia wobec wypowiedzi Mitterranda.

da oraz z porażki komunistów. Zachód dochodzi do przekonania, że solidna lewica jest o wiele lepsza aniżeli słaba i skorpumpowana prawica. Ze energiczne rządy Mitterranda zdolne są postawić Francję na piedestale na jakim się znalazła podczas rządów De Gaulle'a.

Godnym podkreślenia jest jeszcze to, że bankierzy i finansiersi francuscy popierają rządy Mitterranda, czego najlepszym dowodem jest zwykła franka na giełdach. Oni to właśnie spowodowali upadek dwóch rządów lewicowych: Leona Bluma w 1936 roku i Mendes-France w 1956 roku. W tych czasach Konstytucja francuska dawała rządom słabą stosunkowo władzę. Powołanie De Gaulle'a na stanowisko prezydenta oraz Nowa Konstytucja dała szefowi państwa wielką władzę.

Dodajmy jeszcze, że Francja o powierzchni 547.020 km kwadratowych, liczy prawie 54 mln. mieszkańców. Parlament składa się z 487 posłów, zaś Senat z 283 członków. Roczny dochód na głowę wynosi 6.325 dolarów. Armia francuska ma 502 tys. żołnierzy wszystkich broni.

Zwycięstwo Socialistów

Francuska partia socjalistyczna wygrała wybory do parlamentu, osiągnąwszy 285 krzesł (tj. 39 ponad połowę liczb parlamentarzyistów). Już pierwszy turus wyborów wykazał wielki sukces socjalistów, którzy uzyskali 14 procent głosów więcej aniżeli w wyborach w 1978 roku. Obecne zwycięstwo daje im w parlamencie większość, tak że nie mają potrzeby uciekać się

do współpracy z innymi partiami. Nową klęskę ponieśli komuniści tracąc 44 kszesł (miliard 88), to samo stało się z degaullistami i koligacją Giscarda.

Kto nie jest zadowolony z ich zwycięstwa — to Moskwa, która stawiła na Giscarda w wyborach na prezydenta. Giscard bowiem był zawsze przyjaźnie nastawiony wobec Rosji i był gotów iść na wszelkie ustępstwa, gdyby tego wymagały interesy Francji. Mitterrand natomiast opowiedział się po stronie Zachodu a przeciw imperializmowi sowieckiemu.

Innym powodem do niezadowolnienia Moskwy była porażka komunistów francuskich, którzy uzyskali tylko 16,5 proc. głosów, a którzy byli zawsze wierni orientacji sowieckiej. Gdyby prezydentem został Giscard, małe popularyne we Francji, komunistki mieliby jakieś szanse na przyszłość. Tymczasem Mitterrand nie liczy się z komunistami, mając zapewnioną bez nich większość w parlamencie.

Państwa zachodnie nie ukrywają swego zadowolenia wobec wypowiedzi Mitterranda.

do współpracy z innymi partiami. Nową klęskę ponieśli komuniści tracąc 44 kszesł (miliard 88), to samo stało się z degaullistami i koligacją Giscarda.

Kto nie jest zadowolony z ich zwycięstwa — to Moskwa, która stawiła na Giscarda w wyborach na prezydenta. Giscard bowiem był zawsze przyjaźnie nastawiony wobec Rosji i był gotów iść na wszelkie ustępstwa, gdyby tego wymagały interesy Francji. Mitterrand natomiast opowiedział się po stronie Zachodu a przeciw imperializmowi sowieckiemu.

Innym powodem do niezadowolnienia Moskwy była porażka komunistów francuskich, którzy uzyskali tylko 16,5 proc. głosów, a którzy byli zawsze wierni orientacji sowieckiej. Gdyby prezydentem został Giscard, małe popularyne we Francji, komunistki mieliby jakieś szanse na przyszłość. Tymczasem Mitterrand nie liczy się z komunistami, mając zapewnioną bez nich większość w parlamencie.

Państwa zachodnie nie ukrywają swego zadowolenia wobec wypowiedzi Mitterranda.

Kryzys polityczny w Iranie

Opozycja irańska złożona z Narodowego Frontu i kierowana przez prezydenta Bani Sadr, jak również lewica Randjar idąca po linii chińskiej i Mujahidin Khalk (Kombatant Ludowi) — ponosi ciężką porażkę. Oto nie doszło do wielkiej demonstracji w Teheranie przygotowanej przez opozycję z okazji zamknięcia pięciu dzienników w tym gazety wydawanej przez Bani Sadr.

Na dwie godziny przed wyznaczoną demonstracją Khomeini wygłosił mowę do narodu wykazując, że opozycja — wrogą nastawiona do islamizmu i wzmowie z imperializmem amerykańskim — usiłuje obalić Republikę Irańską w Iranie. Ta płomienna mowa Khomeinego sprawiła, że jego wierni wyznawcy zapelnili ulice Teheranu i w wielkiej kontredemonstracji domagali się nie tylko dymisji prezydenta, lecz również jego głowy, oskarżając go o zdradę.

Natychmiast zwolano nadzwyczajną sesję parlamentu, by rozpatrzyć sprawę usunięcia prezydenta ze stanowiska szefa państwa. Prawie równocześnie wybuchła bomba w pałacu prezydenckim,

lecz Bani Sadr znajdował się już w bezpiecznym ukryciu. Nie stawiał się on również na sesji parlamentu by bronić się osobiście przed oskarżeniami, tym bardziej, że miał

po swojej stronie jedynie 12 posłów.

W międzyczasie Khomeini zażądał od Bani Sadr, by wystąpił w radiu i telewizji i publicznie poprosił naród o przebaczenie za to, że nawoływał go do buntu. Bani Sadr nie odważył się jednak wystąpić publicznie, wysłał tylko odroczony list do Khomeinego, wyrażając mu swą wierność i lojalność i podkreślając, że jego przeciwnicy polityczni dopuścili się wien kłamstw pod jego adresem.

Na trzeciej z kolei sesji parlamentu BANI SADR został usunięty ze stanowiska i prezydenta Republiki Irańskiej. Oskarżony o zdradę stanu — grozi mu więzienie a nawet kara śmierci. Dotychczasowi przywódcy Khomeinego nie zdołali aresztować byłego prezydenta, który znajduje się w ukryciu a może już zbliżył się do granicy. Posiada on dom w Paryżu, w którym mieszka jego dwie córki. Tymczasem 43 współpracowników Bani Sadr zostało rozstrzelanych.

BANI SADR, pierwszy prezydent Republiki Irańskiej w Iranie (po upadku cesarstwa dynastii Pahlewi), został usunięty ze swego stanowiska przez parlament Iranu pod zarzutem zdrady stanu. Bani Sadr znajduje się wśród postulatów Kurdów walczących w Iranie o swą autonomię. Partia Demokratyczna Kurdów nie jest uznawana przez Khomeinego.

po swojej stronie jedynie 12 posłów.

W międzyczasie Khomeini zażądał od Bani Sadr, by wystąpił w radiu i telewizji i publicznie poprosił naród o przebaczenie za to, że nawoływał go do buntu. Bani Sadr nie odważył się jednak wystąpić publicznie, wysłał tylko odroczony list do Khomeinego, wyrażając mu swą wierność i lojalność i podkreślając, że jego przeciwnicy polityczni dopuścili się wien kłamstw pod jego adresem.

Na trzeciej z kolei sesji parlamentu BANI SADR został usunięty ze stanowiska i prezydenta Republiki Irańskiej. Oskarżony o zdradę stanu — grozi mu więzienie a nawet kara śmierci. Dotychczasowi przywódcy Khomeinego nie zdołali aresztować byłego prezydenta, który znajduje się w ukryciu a może już zbliżył się do granicy. Posiada on dom w Paryżu, w którym mieszka jego dwie córki. Tymczasem 43 współpracowników Bani Sadr zostało rozstrzelanych.

WYDARZENIA W SKRÓCIE

◆ **WASZYNGTON** — Ze względów oszczędnościowych Ośrodek Badań Przesztych NASA ograniczy do 1985 roku ilość lotów kosmicznych do 33, tj. o 14 mniej niż pierwotnie planowano. Następnym lot nastąpi dnia 30 września br.

◆ **MANAGUA** — Dziesiątki profesorów kubańskich zostało wycofanych z Nicaragui wobec wzrastającej presji ludności, która nie chce widzieć Kubańczyków w kraju nauczających doktryny komunistycznej.

◆ **PARYZ** — Podczas wystawy materiału wojennego w Satory lekkie czołgi produkcji brazylijskiej zwłaszcza Cascavel okazały się mocnym konkurentem czołgów produkowanych przez kraje zachodnie europejskie.

◆ **FILADELFA** — Smigłowiec angielski typu Boeing Vetro 24 przeleciał przez Atlantyk do Londynu wylatując z Kalifornii bez pobrania dodatkowego paliwa. Smigłowiec ten może zabierać na pokład 4 pasażerów.

◆ **MOSKWA** — Prezydent Leonid Breżniew podczas sesji Najwyższego Sowiegu oskarżył USA i NATO o nowy wysięg zbrojeniowy i zaapelował do parlamentów różnych państw, by nawiązały dialog o limitacji zbrojeń.

◆ **BRASLIA** — Ze względu na niskie ceny kawy, cukru i soi na rynku międzynarodowym, Brazylija może stracić w eksporcie tych produktów 1 lub 1,5 miliarda dolarów. Zbiór kawy oceniany jest na 26 mln. worków, cukru — na 82 mln. ton, zaś soi — 15 mln. ton.

◆ **WARSZAWA** — Lech Wałęsa uda się z wizytą do syndykatu amerykańskich dnia 3 lipca br. Odwiedzi on Filadelfię, Detroit, Chicago i Waszyngton. Będzie przyjęty na audyencji u prezydenta Reagana w Białym Domu.

◆ **LONDYN** — 17-letni Marcus Simon Sarjeant, który oddał 6 ślepych strzałów do królowej angielskiej Elizabeth II, wznajdując w poploch i zamieszanie na placu w Londynie, znajduje się w więzieniu. Grozi mu kara 7 lat.

◆ **BONN** — W ciągu ostatnich 10 lat wyemigrowało z Niemiec Zachodnich 520 tys. Niemców, udając się głównie do USA, Kanady, Brazylii i Afryki Południowej. Głównym motywem emigracji są trudności ekonomiczne.

◆ **LONDYN** — Bomba atomowa już posiadała państwa: USA, ZSRR, Francja, Wielka Brytania, Chiny i Indie; mogą już mieć bombę Izrael i Afryka Północna; mają możliwość do produkcji bomby: Brazylia, Argentyna, Pakistan i Korea Południowa; państwa zachodnie, oprócz Francji i Anglii, nie chcą mieć bomby.

◆ **BRASLIA** — Wychowanie i braterstwo oraz prawda stała się hasłami temat przyszłorocznej Kampanii Braterstwa. Nowy prezydent przez Konferencję Episkopatu Brazylii Kościół katolicki zobowiązał się wziąć efektywny udział w tej kampanii.

◆ **PARYZ** — Prezydent Mitterrand — w uznaniu za poparcie komunistów w wyborach parlamentarnych w których socjaliści odnieśli zwycięstwo — mianował 4 ministrów komunistycznych lecz pod warunkiem, że popłcia zacie Afranistanu przez ZSRR oraz ewentualną interwencję w Polsce.

◆ **LUKSEMBURG** — Kanclerz Europejskiej Wspólnoty Ekonomicznej rozpatrywał prośbę rządu PRL o pożyczkę 500 mln. dolarów, by Polska mogła spłacić części swych długów i uzyskać nowe kredyty z zagranicy. Organizacja powyższa postanowiła wstrzymać pożyczkę do nadzwyczajnego Kongresu PZPR.

NASI PIONIERZY

ROMAN SKORUPSKI

Roman Skorupski przybył do Kurytby z Łodzi, z ową robotniczą, rewolucyjną Łodzi, walczącej z caratem, domagającej się nie tylko wolności narodowej ale i lepszych warunków pracy, znośniejszego życia. Były to lata gdzieś 1902 - 1903, kiedy to Kurytba była jeszcze niewielką miasteczka, ale w której już rozpoczynała kwitnąć życie polonijne. Murarz z zawodu i nastąpiłoby tradycjami kółek robotniczych, a więc pracą organizacyjną, od razu włączył się w Kurytby do pracy polonijnej. Jako murarz znalazł tu wdzienne pole do działania, bowiem w owych czasach dobrzy fachowcy byli pilnie poszukiwani. Brał udział przy wznoszeniu budynków towarzystwa Tadeusza Kościuszki i obecnej siedziby União Juventus, a ówczesnie Kółka Młodzieży Polskiej.

Ideowo najlepiej Skorupskiemu odpowiadało Towarzystwo Gimnastyczne Sokół, organizacja mająca na celu walkę o niepodległość Polski. Oddał się jej duszą i ciałem. W 1914 roku został wybrany prezesem Kółka Młodzieży Polskiej, fakt który świadczy o jego całkowitem zaangażowaniu w życie społeczne. W 1920 należał do Komisji Rewizyjnej tej samej organizacji.

Kiedy Polska odzyskała niepodległość, Skorupski uważa, że obowiązkiem jest wracać do Ojczyzny. Ładuje się tedy z całą rodziną na statek i rusza do Polski. Ale ta Polska, wyhodowana w snach i marzeniach nie jest taka, jaką spodziewał się zastać. Kraj wyniszczony długą wojną, zacołany gospodarstwo przez politykę eksploatacyjną zaborców, z trudem poczyna się organizować. Szaleje inflacja, brak pracy i niepewność jutra, tymbardeji że rodzina składa się z kilku osób, zmuszając Skorupskiego do podjęcia decyzji. W jej wyniku znowu ładuje się na statek i odpływa do kochanej Brazylii. Brać polonijna wita go z radością w Kurytby, i wciąga go do pracy.

Towarzystwo Gimnastyczne Sokół, Kółka Młodzieży Polskiej i Towarzystwo Świętego Stanisława, w wyniku wspólnie powziętej decyzji łączy się i tak więc powstaje silna organizacja polonijna pod nazwą Związek Polski. Pierwszym prezesem jest Roman Skorupski. Powierzenie tak wysokiego stanowiska nowej organizacji Skorupskiemu świadczy o wielkim szacunku, jakim się cieszył w Polsce i dużym wyrobieniu społecznym.

W 1922 roku Skorupski wyjeżdża z rodziną do Ponta Grossa i tam dalej pracuje w swoim zawodzie, wciągając się równocześnie do życia społecznego w miejscowej organizacji polonijnej. Według szacunku osób znających osobie Skorupskiego, wynika że około 20 procent budowlanych wykonanych w Kurytby podczas jego pobytu w tym mieście, dokonano do jego fachowym kierownictwem. Te same twierdzenie odnosi się do jego działalności zawodowej w Ponta Grossa.

W Porto Alegre, dokąd Skorupski prznosi się w 1927 roku, włącza się z miejsca do Towarzystwa Oria Białego, które przeżywa bujny okres działalności społeczno kulturalnej. Teatr amatorski, w którym aktywnie działał: Mazurkiewicz, Młynarski, małżeństwo Nalepińskich, Beras i wielu, wielu innych, organizacja sportowa pod nazwą Sportowice, Związek Zrzeszeń Polskich w Rio Grande do Sul. Tygodnik "Echo Polskie", sejmiki, kursy dokształcające nauczycieli polskich w interierze — wszystko to stanowił ten żywot, w którym Skorupski czuje się jak ryba w wodzie. Przypominając mu się lata młodzieńcze, kiedy to za caratu jeszcze w Łodzi, konspirował i żył zyciem organizacji nielegalnych, kiedy wychodząc na ulice, musiał się pilnować przed policją, szpicłami i prowokatorami. Z tą, oczywiście, różnicą że w Porto Alegre wszystko odbywało się jawnie a cała działalność jego skupiała się jedynie na pracy społeczno kulturalnej.

Po dziesięciu latach, to jest w 1938 prznosi się na stałe do Erechim. Jest już na emeryturze i pragnie znać zasłużonego społecznika. Rok 1938 i miasteczko Erechim poczyna się roz-budowywać. Leży na szlaku kolejowym: Porto Alegre, Ponta Grossa i Kurytba — São Paulo. Wielkie tartaki magazynowy cała sterty desek, które załadowuje się do wagonów idących na północ kraju. Miasteczko z dnia na dzień nabiera większego ruchu. Skorupski buduje tedy i zakłada Hotel Cruzeiro do Sul. Bierze także — jak wszędzie gdzie przebywał poprzednio — udział w życiu miejscowej Polonii. Pomaga jej przy założeniu towarzystwa i bierze w jego życiu udział aktywny.

Zmarł mając 87 lat.

Jan Kracwyczk

Kurytba, 22-05-1981.

O MELHOR EM PREÇO E SERVIÇOS

AUTO VIDROS S. CRISTÓVÃO

TEM DE TUDO PARA O SEU CARRO

VIDROS-BORRACHAS-ACESSÓRIOS

MATRIZ: R. Nilo Cairo, 52 222-7349
 FILIAL I: R. Cons. Laurindo, 961 Fones: 224-5374
 FILIAL 3: BR 116 Km 105 246-2462

Benjamim Zilli & Cia. Ltda.

IMPORTADORES

ARAME FARPADO DE VÁRIOS TIPOS e ARAME LISO GALVANIZADO, AOS MENORES PREÇOS.

— ★ —

Avenida 7 de Setembro, 2142 — Fones: 222-2058 — 222-2133
 Endereço Telegráfico: "BENZILLI" — Caixa Postal, 102
 CURITIBA PARANA

Rzeczy ciekawe i prawdziwe

ELEKTROWNIA NA WULKANIE

Na wyspach hawajskich prowadzone są przygotowania do rozpoczęcia budowy geotermicznej elektrowni, która będzie korzystać z gorącej wody, pochodzącej z głębi działającego wulkanu Kilana. W podziemnych zbiornikach temperatura dochodzi do 300 stopni Celsjusa, wypływająca na powierzchnię woda przekształca się w gorącą, przegrzaną parę.

Obecnie prowadzone są próby niedużej turbiny z generatorem, w celu ustalenia wielkości potencjału energetycznego wulkanu. Budowa stałej, dużej elektrowni rozpocznie się dopiero po roku. Obiekt zostanie odpowiednio zabezpieczony przed trzęsieniem ziemi, nawet o sile do 9 stopni w skali Richtera.

JAPŃSKI REKORD SAMOCHODOWY

W roku ubiegłym Japonia stała się największym w świecie producentem samochodów bijąc w produkcji i eksporcie Stany Zjednoczone. Japonia wyeksportowała w ubiegłym roku prawie 6 mln samochodów z ogólnej liczby 11,04 mln wyprodukowanych. Eksport wzrósł o 30 procent w porównaniu do roku 1979. Japoński Związek Producentów Samochodów uważa, że sukcesy te są wynikiem olbrzymiego zapotrzebowania na małe samochody, zużywające mało benzyny — szczególnie na rynku amerykańskim oraz zach. - europejskim. W porównaniu do roku 1979 eksport do USA wzrósł w r. ub. o 16,9 proc., (do 2,4 mln pojazdów) a do państw EWG o 20,8 proc. (do 856.000). Największy wzrost sprzedaży eksportowej nastąpił w handlu z Kanadą o 150 procent.

REKORDOWY ZBIOR ZBÓŻ ZAPOWIADA SIĘ W TYM ROKU

Według świeżo ogłoszonej prognozy amerykańskiego ministerstwa rolnictwa, produkcja ziarna może w tym roku przekroczyć na całym świecie rekord sprzed 3 lat.

Osziminy zrobiły dobry postęp w wielu krajach uprawiających zbóża, a warunki zasiewów wiosennych są jak dotychczas, pomyślne.

Poprzedni rekord sezonu 1978-79 miał światowe zbiory pszenicy, ziarna pastewnego i ryżu w wysokości półtora miliarda ton.

Obecnie, jeśli pomyślna pogoda utrzyma się w ważniejszych rolniczych krajach, to produkcja przewyższy zapotrzebowanie i nastąpi zwiększenie zapasów, zwłaszcza pszenicy.

Zapasy ziarna zmalały w ciągu ostatnich 5 lat do najniższego poziomu z powodu złych zbiorów w 1980 r. w Stanach Zjednoczonych, Sowieciech w Australii i w innych krajach kluczowych pod względem produkcji rolnej.

W tym roku ożiminy rosą dobrze w Chinach, w Sowieciech i w wschodniej Europie, pomimo powodzi w części Jugosławii, Rumunii i w Węgrzech.

W rolniczych prowincjach Kanady farmerzy spodziewają się powiększyć wiosenne zasiewy zbóż o 9 proc. Dobra pogoda i zwiększenie obszaru zasiewów we Francji powinno powiększyć zbiór zbóż w krajach EWG.

Jak dotychczas, nieurodzaje zapowiadają się z powodu suszy tylko na Półwyspie Iberyjskim, w północnych Włoszech i Maroku.

KRÓL TATAUAZU

Trzydniowy konkurs na "króla tatauazu" zakończył się zwycięstwem 29-letniego Holace Fletcher z Louisiany, którego całe ciało pokryte jest wymyślnymi rysunkami.

Konkurs przyciągnął publiczność ze wszystkich stanów, a także turystów z Kanady, Australii i Europy.

Fletcher, który stracił rachube rysunków pokrywających jego skórę, powiedział, że od pewnego czasu pamięta wyłącznie o swych "ulubieńcach". Najbardziej dumny jest ze swych pleców z rysunkiem przedstawiającym kobietę w płomieniach krocząca po serpenylinie.

Wykonanie tego "dzieła" kosztowało \$2.000 i trwało 5 dni.

Największą uwagę uczestników konkursu przyciągnęła 70-letnia "zawodniczka" Elizabeth Weinzal z Portland, Ore. Barwne tatauaze pokrywają całą jej skórę z wyjątkiem twarzy.

SKŁADANE LOTNISKO

Oryginalne ruchove lądowisko dla helikopterów latających nad przybrzeżnymi obszarami mórz, opracowali specjaliści holenderscy. Jest to "składane lotnisko", które w stanie rozłożonym stanowi wygodną platformę lądowniczą, natomiast po złożeniu — wodoszczelny hangar.

GAZOHOL NA WIDOWNI

W poszukiwaniu nowych rodzajów paliwa zaczyna się zwracać uwagę na alkohol który można otrzymywać ze zboża. Może stać się to poważnym zagrożeniem dla produkcji żywności i, jak nie dotąd, pogłębić przepaść dzielącą ludzi biednych i bogatych. Może bowiem postawić farmerów przed dylematem: czy produkować żywność dla ludzi czy paliwo do samochodów? Będą produkować to, co bardziej opłacalne. Brazylia i USA już zapowiedziały realizację planów przerobu zboża na alkohol pędny. W miarę jak cena benzyny będzie rosła, droższy będzie ten "gazohol" (mieszanka alkoholu i benzyny, na której łatwo może pracować samochód). W ten sposób cena benzyny będzie porównywalna z ceną żywności. A tymczasem ziemia uprawna potrzebna jest przede wszystkim nie samochodom, ale milionom głodnych ludzi na całym świecie. Od 1950 r. obszar uprawy zbóż wzrósł o 20 procent, w takim samym stopniu wzrosła ludność świata. Jeżeli jednak gazohol używany będzie przede wszystkim do ciągnięcia rolniczych, ciężarówek i pomp irygacyjnych — może przyczynić się do poprawy zaopatrzenia w żywność, wtedy gdy zasoby ropy zaczęły się wyczerpywać. A to z kolei może być krokiem naprzód zmierzającym do stworzenia systemu produkcji mogącej zapewnić żywnościową samowystarczalność.

WIADOMOŚCI SPORTOWE

◆ Dwóch nowych trenerów objęło swe nowe stanowiska: Formiga ma być trenerem piłkarzy São Paulo, zaś Jorge Vieira — trenerem klubu Palmeiras. Trenerzy zmieniają się często, gdy ich podopieczni zaczynają przegrywać kilka meczów z kolei.

◆ W turnieju Supercopa, który rozgrywa się w Mediolanie (Włochy), miały miejsce następujące wyniki: Milan - Penarol 1x1, Santos - Penarol 1x1, Santos - Milan 2x1.

◆ Juniorzy Brazylii biorą udział w międzynarodowym turnieju piłkarskim João Havelange. Po zwycięstwie nad Hiszpanią 2x0, Brazylijczycy wygrali z USA 1x0 i mimo że mieli przewagę w polu, mieli również wrogo nastawionego sędziego.

◆ W Pucharze Guanabary (Rio) największe szanse na mistrza mają drużyny: Flamengo, Botafogo i América. Flamengo zachwyli niedawno swą grą sportowców włoskich wygrywając wysoko dwa mecze: z Avelino 5x1, z Milano 5x0.

◆ Jedenastka Hiszpanii odbywa obecnie tournée po Ameryce, gdzie spotka się z reprezentacjami Meksyku, Kolumbii, Wenezueli, Chile i Brazylii. Mecz Hiszpania - Brazylia odbędzie się 8 lipca w Salvador (Bahia).

◆ Cesar Menotti, trener jedenastki argentyńskiej, jest zdania, że faworytami zdobycia tytułu mistrza świata w Hiszpanii na przyszły rok są reprezentanci Hiszpanii, Brazylii i Argentyny.

◆ Jan Tomaszewski, opuścił klub belgijski Beerschot i wrócił do Kraju. Zamierza on bronić barw łódzkiego klubu ŁKS w brance, jak również być asystentem trenera.

◆ W mistrzostwach Europy juniorów w piłce nożnej rozegranych w RFN Polacy pokonali Hiszpanów w półfinale, jednak w meczu finałowym przegrali z Niemcami 0x1. Mecz zgromadził 56 tys. widzów.

◆ Rekord świata w sprincie na 100 m zdłrzył od 13 lat biegacz amerykański Jim Hines, który osiągnął czas 9,95 sek. Ostatnio pojawia się w USA czwórka amerykańskich sprinterów, którzy w bieżącym sezonie może się pokusić o obalenie powyższego rekordu.

◆ Wyniki w polskiej ekstraklasie: Wisław - Widzew 3x2, Ruch - Legia 4x1, Lech - Szombierki 1x0, Motor - Bałtyk 1x0, Zagłębie - Zawisza 4x0, Górnik - Arka 2x0, ŁKS - Stal Mielec 3x2, Śląsk - Odra 1x0. W tabeli prowadzi Widzew przed Wisłą i Legią.

◆ Mistrzostwa koszykówki męskiej przyniosły zwycięstwo Rosjanom, przed Hiszpanią, Czechosłowacją i Włochami. Koszykarze polscy zajęli siódme miejsce, co oznacza znaczny spadek ich formy.

A LIBERTY

Artigos de couro — Velas sob medida — Tornos — Carnelaras para água — Adubos — B.H.C. — D.D.T. — Bombas para água de regar — Moringas — Filtros — Serrilhas para Tico-tico — Aparelhos elétricos para Tico-tico — Molinos para café, cereais e pimenta — Máquinas para corte de cabelo, elétricas e manuais — Escadas metálicas — Carborreto — Regadores — Pregos — Fitas isolantes — Artigos de cutelaria — Para acougue — Mecânica — Ourives de importação — Machados — Isqueiros — Consertos — Perfumaria profissional — Charutos — Palhas para cigarros — Colas profissionais, secagem em meio minuto — Rolhas diversas — Máquinas para picar carne, 5, 10, 22, 32 e peças — Afiação.

FLORECKI
 80.000 Curitiba — Saldana Marinho, 148

SOCIEDADE TÉCNICA DE ENGENHARIA Anhangá, Ltda.

Resp. Técnico: Eng. Civil JULIUS ALBERTO JANKOSZ

Alameda D.ª Júlia da Costa, 387/395
 Fone: (041) 223-6641

MÓVI SIĘ PO POLSKU!

CURITIBA — PARANA

FERRAGENS HAUER LTDA.

COM NOVA FILIAL A AVENIDA CHURCHIL, 1527
 FONE: 246-9432

Ferramentas - Máquinas - Metais não-ferrosos

Fundada em 1888

R. José Bonifácio. 66 - R. Mateus Leme. 705

Fones: 222-8040 e 222-8285

A. i CZ. CENTKIEWICZOWIE

Na białym szlaku

(NOWELA)

2) — W Arktyce spędziłem dobre kilka lat. — I znów zamłki, jakby namysławiając się, od czego zacząć.

— Miałem tam wielu przyjaciół różnych narodowości — ciągnął po chwili. — Jeden z nich, Sikorski, zwany przez duńskich traperów po prostu Sikora, znał dobrze Daleką Północ. Nie darmo spędził tam osiem lat. To szmat czasu. Znęcał się nadzieją łatwego zarobku wśród łowców fok, o których tak wiele opowiadali między sobą nasi marynarze, zaciągnął się w Norwegię na myśliwski statek. Bez żalu opuścił kuter rybacki, na którym on i jego kolega z trudem wiażali w kraju koniec z końcem. Prześladował ich pech. Na jednych rejsach mało łowili, a gdy innym razem powracali do Gdyni z pełnym ładunkiem, dowiadywali się, że ceny na ryby tak spadły, iż z trudem pokrywali własne koszty. Czasem to nawet dokładali, a nie było z czego. Sikora dość miał takiego życia. Postanowił gdzieś indziej próbować szczęścia.

Ale i na norweskich statkach myśliwskich także nie dorobił się majątku. Pan sam wie, jak to jest. Nie lekko żyć. Wypadnie zły sezon, to nie tylko że się nic nie zarobi, ale się jeszcze zostaje dłużnym armatorowi statku.

Przytaknąłem ze zrozumieniem. Tak, znałem dobrze z opowiadań moich norweskich przyjaciół tę niewolę, w jaką popada rybak pracujący sezonowo na obcym kuterze, te długi, jakie zaciąga wobec swego chlebodawcy nic nie przywożąc z połowu. A morza północne są kapryśne...

— Z czasem Sikora przeczucił się na traperstwo — mówił dalej mechanik, podciągając kolana pod brodę.

Siedzieliśmy teraz obaj na ławie, dotykając się ramionami. Ciepła tak było i jakoś przytulnie.

— Ciężka to i trudna praca, ale na brak rozmaitości nie można narzekać. Pełne przygód i niebezpieczeństw życie weszło jakoś Sikorze w krew. Zaprzyjaźnił się z wieloma ludźmi. Gdzieś lepiej poznaje się człowieka niż na szlaku? Dzielnii, odważni, koleżeńscy traperzy stali mu się jakby jedną wielką rodziną, a pustkowia Alaski, Szpicbergenu czy Grenlandii domem. Bo też gdzie on się nie nawrócił? Zna pan zapewne takich ludzi? Prawda?

— Czy dużo sensu miało na stałe takie życie, taka włóczęga — nad tym się Sikora nie zastanawiał. Jedno tylko wiedział — że już nie umie się temu oprzeć... Nosiło go z miejsca na miejsce. Nigdzie dłużej nie został. Niby to narzekał, niby to chciał coś odmienić w swym życiu, ale nie tak łatwo wrzucił się włóczęgi, gdy ktoś w niej raz zasmakował.

Z czasem odżywała się w nim tęsknota za krajem, za dźwiękiem polskiej mowy, za osiedleniem się gdzieś na stałe. Najgorzej mu to doskwierało — wie pan kiedy? — gdy w powietrzu zapachniało wiosną. Taką naszą, zwykłą wiosną. Odtajale po mrozie pola, sznury ptactwa powracające do gniazd, a przede wszystkim zapach ziemi, tej ziemi, która wkrótce miała pokryć się świeżą zielenią.

Zapach rozgrzanych słońcem pól nie dawał mu spokoju. Snuł wtedy najrozmaitsze projekty, zęgał się z przyjaciółmi, zbierał do powrotu — a potem znów wyjazd odkładał. I tak mijali lata...

(c. d. n.)

- POLONIA ZAGRANICZNA -

FRANCJA:

PRZYGOTOWANIE DO KONGRESU EUCHARYCZNEGO

Polacy zamieszkali w Lourdes i jego okolicach organizują się w związku z przygotowaniami do Kongresu Eucharystycznego.

W uroczystościach wezmą udział delegacje ze 166 państw. Polacy z Lourdes i okolic pragną wziąć żywy udział w przygotowaniach do Kongresu Pracami przygotowawczymi kierować będzie z ramienia Polaków syn emigrantów Bernard Szulczyński, urodzony w Lourdes, doskonale władający językiem polskim. Na jego apel rodacy zgromadzili się w sali Instytutu Sainte Marie w celu nawiązania współpracy. Przemówił do nich ks. Bigosiński, prawnik emigranta z 1848 roku. Podkreślił on duchowy charakter Kongresu, konieczność właściwego doń przygotowania i łączenie się w modlitwie.

CZECHOSŁOWACJA:

DEWIZY NA LEKARSTWA DLA DZIECI

Jak informuje MSZ, pracownicy polskich placówek zatrudnieni w okręgu Konsulatu Generalnego PRL w Ostrawie — rozumiejąc trudną sytuację kraju, wystąpili z apelem do wszystkich pracowników i byłych pracowników polskich placówek dyplomatycznych, konsularnych, handlowych i morskich, spółek, budów i usług, przedstawicieli PLL LOT i Orbisu oraz pracowników polskich w międzynarodowych organizacjach, o dobrowolne deklarowanie kwot pieniężnych na potrzeby kraju.

Z całego świata napływają informacje o rozpoczęciu zbiorrek i wpłatach dewiz przez obywateli polskich zatrudnionych za granicą.

Zgromadzone środki pieniężne będą przeznaczone na zakup leków dla dzieci w ramach Funduszu Pomocy Dzieciom, utworzonego przez pracowników placówek zagranicznych PRL.

KUCHNIA POLSKA

DOBRY BARSZCZ

Dobry barszcz, robionego na kwasie burakowym, zależy głównie od dobroci tegoż kwasu. W powszechnym użyciu są dwa sposoby robienia kwasu burakowego i jakkolwiek oba wydają dobry barszcz, kwas robiony sposobem dłuższym, zabezpieczający cztery do pięciu dni czasu, ma tę zaletę, że daje się o wiele dłużej bez zepsucia przechować, podczas gdy robiony przedzi, przedzi się także psuje.

Sposób dłuższy — obmyć i starannie obrać buraki, większe przekrajać wzdłuż na dwie połowy, włożyć w głębokie naczynie, najlepiej garnek gliniany, i zalać przegotowaną poprzednio i ostudzoną wodą, o temperaturze pokojowej. Postawić garnek w ciepłym miejscu na cztery lub pięć dni, a kwas będzie gotów. Następnie, jeżeli się chce zachować ten kwas na czas dłuższy, należy go zostawić w miejscu zimnym, ażeby nie fermentował.

Sposób przedzi — 250 g czerstwego razowego chleba i mały kawałek kwaśnego pyłowanego pokrajać w kawałki, włożyć w garnek, wrzucić sześć czerwonych buraków, z których większe przekrajać wzdłuż, zalać przegotowaną i potem ostudzoną wodą i postawić w ciepłym miejscu; w nocy postawić garnek w pobliżu pieca, a w dzień można go wynieść na słońce; kilka razy na dzień należy zawartość zamieszać, a za dwie doby barszcz już będzie zdalny do użycia.

Przy robieniu barszczu pamiętać należy, że kwas burakowy leje się dopiero do czystego rosolu na ostatku, aby się długo nie gotował, zaledwie parę minut.

JOÃO HAUPT & CIA. LTDA.

LIVRARIA E PAPELARIA

Livros Fiscais e de Contabilidade
Artigos Escolares
Material de Escritório

MATRIZ: Rua São Francisco, 237

Telefone: 222-8632 (PaBx)

FILIAL: Rua Lamenha Lins, 1.600

Telefone: 222-1229

80.000 CURITIBA — PARANA

Paczki DO POLSKI

ZLECENIE do WYBORU

PIENIĄDZE ALBO PACZKI WOLNE OD CŁA
"AHAT" DESPACHOS E REPRESENTAÇÕES LTDA.
Praça João Mendes, 42 — 10º andar — Conjunto 109
Telefones: 36-3865 — 34-2349
CEP. 01000 — SÃO PAULO
Caixa Postal, 3950

PEŁNIA

Ogromny księżyc w przestworzu.
Odbija się srebryście
W spokojnym morzu.

Patrz na tarzę tajemną
Srebrzącą się nademną.
Tam ludzka stanęła już noga.

Jesteśmy bliżej Boga?
Czy dalej?

W ciągłej tęsknocie do Ciebie
Niemrawo, opornie, w trudzie
Szukamy w kolo siebie
Potwierdzeń Twojej istności
O Niepojęty!

Cóż nas ocali?
Daremno:
Twoją uspaniałotę
Co bez poczutku, ni końca
— Tuorzącą wszystkie słońca —

Ściągać wciąż chcemy w swą małość
W naszym uporze
I zdzie...
— Ciebie, o Boże!

W blasku miesiąca
Który tam blizszyż na niebie
Staje się dźwiękiem na nowo

I z pochylałą głową
Pena niesłamej miłości
Szepcze w pokorze:
O Święty, Święty, Święty...

Zofia Ziemiłanowska

Uśmiechnij się...

— Za co Adam został wypędzony z raju? — pyta gubernantka małą dziewczynkę?
Mała: Bo łomansował z Ewą.

— Wymień jedynę zwierzę, którego boi się lew — zwraca się nauczyciel do ucznia.
— Lwica — odpowiada bez namysłu uczeń.

— Jak objawia się pański zanik pamięci?
— Po prostu zapominać, panie doktorze, że mam żonę...

— Słyszałeś? Genia wyszła za mąż za swego dyrektora.
— No i jak się im widzie?
— Właściwie niewiele się u nich zmieniło. Przedtem on jej dyktował, a teraz ona jemu...

INDICADOR PROFISSIONAL

Lekarze:

DR. LUDOVICO RYDYGIER

MÉDICO

Estágio Hospitalar de 4 anos nos Estados Unidos. — Cursos de Especialização na New York Polyclinic Medical and Hospital.

Consultório: Rua Barão do Rio Branco, 63 — Fone: 224-8494
14.º and. — Conj. 1411 — Edifício Barão do Rio Branco.
Residência: Rua do Herval, 182 — Fone: 262-1763
80.000 — CURITIBA — PARANA

Dentysty:

DRA. MARIA E. BARANSKI KANIAK

CIRURGIA-DENTISTA

Alameda D. Pedro II, 602 — BATEL

HORÁRIO: Das 15.00 às 19.00 horas

MÓVI SIE PO POLSKU!

— FACIL ESTACIONAMENTO —

Adwokaci:

DR. LEOPOLDO ANTONIO SOKOLOWSKI

SPRAWY CYWILNE, KRYMINALNE, INWENTARZE I.T.D.

Praça Pres. Getúlio Vargas, 68 — Tel.: 232-0868

São José dos Pinhais — Paraná

DR. EDWARD ZELAK

Załatwia sprawy cywilne, handlowe, kryminalne, robotnicze i naturalizację. — Przeprowadza inwentarze.

Rua Emiliano Perneia, 10 — 4.º piętro — Conj. 401 (Esq. Pça Zacarias), Edif. Quinco — Fone: 222-0278 — Curitiba - PR.

ESCRITORIO DE ADVOCACIA ELMAR SZANIAWSKI
Causas Cíveis e Comerciais — Despejos — Inventários — Cobranças — Família.

Direito do Trabalho e Direito Administrativo.
Horário: Das 9.30 às 11.30 horas e das 15.00 às 18.00 horas.
Av. Luiz Xavier, 68 — 11.º and. — Conj. 1105 — Ed. Tijucas
80.000 CURITIBA — PARANA

A LIBERTY

Szpadle z Polski — Filniki — Nasiona zagraniczne Bracatingi, Gilo, Endro — Narzędzia mechaniczne — Percolis — Nasiona kapusty hibridy — Fajki krajowe i zagraniczne — Druk kolczasty — Cuias — Bombas do chimaronu — Maszyny do cięcia trawy — Sztuczery powietrzne — Artykuły do rybołówstwa — Kosy zagraniczne — Maszyny do mielecia mięsa — 5, 10, 22, 32 części — Narzędzia rolnicze, przemysłowe, fryzjerskie i części — Reparacje — Ostrzenie — Wagi precyzyjne i ciężarki — B.H.C. — D.D.T. — Nasienie cebuli — zagraniczne — Furadeiras — Brocas elétricas e manuais — Fajki od Cr\$ 78,00 do Cr\$ 5.000,00 — Narzędzia do rzemiosłwa — Magnes — Treпки — Zarówki — Latarnie a carboreto e a pilhas — Focos.

FLORECKI

80 000 Curitiba — Saldanha Marinho, 148

Casa Vermelha

Artykuły żelazne, Naczynia kuchenne, Druty, Sprzęty aluminiowe, Łańcuchy, Narzędzia, Maszyny do przemysłu i rolnicze, Materiały elektryczne i sanitarne, Szruby, Piły, Ślanki druciane, Oleje, Farby i pokosty, Nawozy, Środki owadobójcze, Nasiona ogrodowe.

EURICO FONSECA FERRAGENS LTDA.

ZALOŻONA W ROKU 1916

IMPORTERZY

LARGO CORONEL ENÉAS, 143 — Cx. Postal 56 — Telefones: 223-3366 e 223-4208
Adres Telegraficzny "VERMELHA" — (Próximo à Igreja da Ordem)
C.G.C. 764908838/0001-72 — Inscr. 10108876/G

CURITIBA — PARANA

H. KAMINSKI & CIA. LTDA.

JÓIAS
RELÓGIOS
ÓTICA (ÓTICA MODERNA)

RUA XV — 430
TELEFONES: 223-4475 e 222-5116

CURITIBA — PARANA

No primeiro aniversário de sua SANTIDADE ao Brasil CURITIBA pede-lhe a bênção João de Deus

Há um ano atrás — 30 de junho a 11 de julho de 1980 — o povo brasileiro recebia a inesquecível visita do Papa João Paulo II.

João Paulo II, que nestes dias atrás — 13 de maio — foi vítima de atentado e que ainda está se recuperando, veio aqui ao Brasil trazer sua palavra de fé, reafirmando as verdades reveladas e confirmando os irmãos no caminho de Deus. Foram dias de muita alegria, mas também de muita oração. O "João de Deus" como foi carinhosamente chamado pelo povo, ficará na memória de cada um que o pôde ver ou ouvir.

Nesta ocasião, em Curitiba, logo após o Centro Cívico. Curitiba, uma das cidades visitadas pelo Papa, foi criado um Bosque que leva o nome de João Paulo II, substituindo assim de uma forma material a memória de sua visita. A inauguração deste bosque deu-se ainda no ano passado no dia 13 de dezembro. A sua localização é na região central de Curitiba, logo após o Centro Cívico.

Além de lembrar a presença do Papa no Paraná, o bosque tem a finalidade de ser um memorial da imigração, constituindo-se num verdadeiro museu ao ar livre, equipado para receber a população e turistas e informar sobre os tempos pioneiros do Paraná. O local também já tem servido, por diversas vezes, de sede de eventos como festivais religiosos ou folclóricos.

Ali estão a "Casa Polonesa" visitada pelo Papa durante o encontro com a Colônia Polonesa no Estádio "Couto Pereira", a "Cruz de Madeira" que estava próxima à casa, um "Oratório de madeira", um "Crucifixo de Latão", duas "Casas Típicas", um "Paiol", um "Estábulo" e outros objetos utilizados pelos colonos poloneses.

No próximo dia 5 de julho, quando, às 10 horas da manhã, será celebrada a Santa Missa de Ação de Graças pela visita do Papa ao Brasil, e, de modo especial, ao Paraná, haverá a inauguração de uma "Capelinha" ao estilo polonês e uma "Casa de Artesanato Polonês".

Nesta ocasião, além das cerimônias religiosas, à tarde haverá a apresentação dos Conjuntos Folclóricos "União Juventus" e "Grupo Folclórico Polonês do Paraná", assim como outras atrações.

Mas, ao lado destas manifestações que lembrarão a visita do Papa à nossa Pátria, o LUD traz também algumas passagens das alocações que João Paulo II proferiu sobre os mais diferentes temas e que, certamente, será sempre a sua melhor lembrança.

CASAMENTO

"Penso em tudo o que há para se fazer no campo da preparação do casamento, certamente no período que antecede a sua celebração, mas por que não desde os anos de adolescência — na família, na igreja, na escola — sob a forma de uma séria, ampla e profunda educação para o amor, algo muito mais exigente do que uma propalada educação sexual. Penso no esforço generoso e corajoso a fazer para criar na sociedade um ambiente propício à realização de um ideal familiar cristão, baseado nos valores de unidade, fidelidade, indissolubilidade, fecundidade responsável" (Rio de Janeiro — 1.º de julho).

JUVENTUDE

"Receio que muitos bons desejos de construir uma sociedade justa naufraguem na inautenticidade e se esvaizem como bolha de sabão por faltarem-lhes o sustento de um sério empenho de austeridade e frugalidade. Em outras palavras, é indispensável saber vencer a tentação da chamada "sociedade de consumo", da ambição de ter sempre mais, em vez de procurar ser sempre mais, da ambição de ter sempre mais, enquanto outros têm sempre menos. Penso que aqui, na vida de cada jovem, ganha sentido e força concretos e atuais a bem-aventurança à pobreza em espírito no jovem rico para que aprenda que o seu supérfluo é quase sempre o que falta a outros e para que não se retire triste e apelo do Senhor a um desapego mais quanto ao dia de amanhã, talvez até na forma da incerteza quanto a uma legítima melhoria de condições para si e para os seus, seja atraído pela dignidade humana, mas não pela ambição, pela ganância, pelo fascínio do supérfluo". (Belo Horizonte — 1.º de julho).

POBRES

"Aos pobres — àqueles que vivem na miséria — a Igreja diz que estão particularmente próximos de Deus e de seu reino. Mas, ao mesmo tempo, diz que não lhes é permitido — como não é permitido a ninguém — reduzirem-se arbitrariamente à miséria e a si próprios e às suas famílias: é necessário fazer tudo aquilo que é lícito para assegurar a si e aos seus tudo aquilo que é necessário à vida e à manutenção. Na pobreza é necessário conservar sobretudo a dignidade humana, e também aquela magnanimidade, aquela abertura do coração para com os outros, a disponibilidade pela qual se distinguem exatamente os pobres — os pobres em espírito". (Vidigal — Rio de Janeiro — 02 de julho).

SACERDÓCIO

"Com o rito da Sagrada Ordenação seréis introduzidos, filhos caríssimos, em um novo gênero de vida, que vos separa de tudo e vos une a Cristo com um vínculo original, infável, irreversível. Assim, a vossa identidade se enriquece com uma outra nota: sois consagrados. Esta missão do Sacerdócio não é um simples título jurídico. Não consiste apenas num serviço eclesial prestado à Comunidade, delegado por ela, e por isso revogável pela mesma Comunidade ou renunciável por livre escolha do "funcionário". Trata-se, ao contrário, de uma real e íntima transformação por que passou o vosso organismo sobrenatural por obra de um "sinete" divino, o "caráter" que vos habilita a agir "in persona Christi" fazendo as vezes de Cristo) e por isso vos qualifica em relação a Ele como instrumentos vivos de sua ação". (Rio de Janeiro — 02 de julho).

JUSTIÇA

"O bem comum da sociedade, que será sempre o novo nome da justiça, não se pode obter pela violência, pois a violência destrói o que pretende criar, seja quando procura manter os privilégios de alguns, seja quando tenta impor as transformações necessárias. As modificações exigidas pela ordem social justa devem ser realizadas por uma ação constante — muitas vezes gradual e progressiva, mas sempre eficaz no caminho das reformas pacíficas". (São Paulo — 03 de julho).

NOSSA SENHORA

"E vós, devotos de Nossa Senhora eromeiros de Aparecida; conservai zelosamente este termo e confiante amor à Virgem, que vos caracteriza. Não o deixeis nunca arrefecer! Não seja um amor abstrato, mas encarnado. Sede fiéis àqueles exercícios de piedade mariana tradicionais na Igreja: a ora-

ção do Angelus, o mês de Maria e, de maneira especial, o Rosário. Quem não renascesse o pelo costume — outrora tão difundido e hoje ainda presente em algumas famílias brasileiras — da reza do Terço em família". (Aparecida — 04 de julho).

PARTICIPAÇÃO

"Uma palavra especial para a Paróquia, que a este respeito tem um contributo sempre determinante. Nela, de fato, os jovens vivem a sua experiência cristã, nela ouvem a proclamação da Palavra de Deus e participam da celebração dos sinais da salvação, e nela se encontram ainda com o testemunho das diversas vocações e dos diversos ministérios. É evidente, por isso, a importância que revestem as associações, os grupos e os movimentos eclesiais, para não falar da pessoa dos sacerdotes colocados à frente do cuidado pastoral da Comunidade, como normal instrumento do chamamento de Deus a um serviço mais generoso para a vinda do Reino. Exorto, portanto, cada um dos elementos da Comunidade cristã a tomar em conta as próprias responsabilidades neste setor essencial da vida da Igreja. Cristo tem necessidade da contribuição de todos para fazer chegar a outros corações a palavra que "nem todos podem compreender" (cf. Mt 19,11), isto é, a palavra do convite à causa do Reino". (Porto Alegre — 05 de julho).

FRATERNIDADE

"Por vós eu peço a Deus com o maior fervor, que não venha nunca arrefecer, mas antes se alente e cresça a profunda integração racial que existe entre vós. Que nesta fraternidade entre os vários povos não falte uma especial solidariedade com vossos irmãos indígenas, que haja ainda entre vós abertura para acolher muitos outros grupos humanos necessitados de uma nova pátria porque privados das suas. A vós eu peço, com afeto de pai e confiança de irmão, que conserveis sempre este aspecto de vosso ser. E este meu pedido alarga-se em vós para que neste nosso mundo, onde há ainda tanta discriminação, os homens se compreendam sempre melhor, se aceitem uns aos outros por aquilo que têm em comum, a fim de crescer a solidariedade entre os povos e se consolidarem as bases da paz". (Curitiba — 06 de julho).

MENSAGEM

"Deixando o Brasil, após estas intensas jornadas de fé, calor humano e calor climático, vós brasileiros continuareis bem presentes na minha oração. Pedirei sempre a Deus que os grandes princípios cristãos, desde sempre arraigados em vós, e sobretudo o senso de Deus e a solidariedade humana, continuem a marcar a fidelidade do Brasil a si mesmo e à sua identidade histórica. Muito obrigado a todos! Meus me-

lhores votos de prosperidade! Deus lhes pague e abençoe o Brasil, sob a contínua proteção de Nossa Senhora Aparecida. Eu disse que era a hora de dizer adeus. Mas não: digam-me apenas "Até breve!" E, pensando bem, digo: "Até logo! Até logo! Até logo! Se Deus quiser!" (Manaus — 11 de julho).

PROGRAMA:

8 - 9 horas — Exibição do compacto na Televisão canal 12 a Missa do Papa (celebrada dia 6 de julho de 1980).

9,30 horas — Saída da caminhada do Largo da Ordem até o Bosque João Paulo II, com Bandas de Música, Pintura de Tapeme no Bosque.

10 horas — Santa Missa em Ação de Graças pela visita do Papa João Paulo II ao Brasil — de modo especial ao Paraná — e pedindo pela saúde do Sumo Pontífice.

— Celebrante — Dom Ladislau Biernaski — Bispo Auxiliar de Curitiba.

— Concelebrantes — Além de vários Sacerdotes, estará presente o Reitor dos Poloneses no Brasil — Pe. Benedykt Grzymkowski.

Participação — Coral "João Paulo II" — o mesmo que participou das homenagens ao Papa no Estádio Couto Pereira, em 05 de julho de 1980.

A Missa será ao ar livre, no centro do Bosque, e toda a população está convidada.

Logo após a Santa Missa, terá lugar a Bênção e a inauguração da Capelinha (monumento) com a imagem do Cristo Migrante esculpida em madeira.

— Abertura oficial do Museu do artesanato polonês, num das casas típicas do Bosque "João Paulo II". (A partir desta data estará em funcionamento um quiosque com a venda de lembranças e produtos do artesanato polonês).

12 horas — Almoço típico polonês.

Neste dia estará exposto à visitação pública quadro com a imagem de Nossa Senhora do Monte Claro (Czestochowa), ofertado e benito pelo próprio Papa, no dia 05 de julho do ano passado, por ocasião do encontro com a Etnia Polonesa no Estádio Couto Pereira.

A tarde — Além de quermesses, terão lugar as seguintes apresentações:

15,00 horas — Cantos apresentados pelo "Grupo Folclórico Polonês do Paraná".

16,30 horas — Apresentação do Conjunto Folclórico "União Juventus".

18,30 horas — Projeção, ao ar livre, do filme colorido, 16 mm, com duração de uma hora, sobre a visita do Papa ao Paraná e ao Brasil. O nome do filme: "A Bênção João de Deus".

LUD EM 1981

Dando continuidade ao esforço de tornar o jornal LUD um instrumento revigorador da etnia polonesa no Brasil, foi realizada, dia 12 de junho p-

passado, na sede da Editora deste jornal, Gráfica Vicentina Ltda., uma reunião, tentando traçar novos rumos a este meio de comunicação. Participaram, inicialmente, convidados que atuam em diversas áreas de atividades ou comunidades diversificadas: de agrupamentos urbanos, religiosos, educacionais, de pesquisa e do meio rural. Atendendo ao convite da Editora, estiveram presentes, os pais, Benedito Grzymkowski, Reitor da Missão Católica polonesa no Brasil, Estandislau Turbanski, pesquisador de atividades da etnia polonesa, Wenedelin Świerczek, autor do livro "A Seara do Semeador" e pesquisador sobre colonização polonesa no Brasil, Bronislau Kozłowski, redator substituído em diversas oportunidades e colaborador do jornal LUD; os senhores: prof. Mariano Kawka, João Krawczyk, tradutor público, e apresentador da "Hora Polonesa" na Rádio Colombo de Curitiba; Tadeu Krul, cronista de assuntos poloneses, criador e iniciador da "Hora Polonesa" na Rádio Colombo; Romão Wachowicz, de Araucária, escritor e colaborador deste jornal; José Knopik, agricultor de Araucária, Tadeu Wzorek, criador e apresentador da "Hora Polonesa" na Rádio Iguaçu de Araucária, Mário Czelusniak, Antônio Gembarski e Estefano Wach, agricultores de Tomás Coelho, Araucária.

Da agenda constava a apresentação da Diretoria da Editora, dos convidados, finalidade da reunião, pedido formal para que os presentes fossem incluídos no quadro de colaboradores imediatos do jornal, assuntos referentes da comunidade ou etnia polonesa e plano da Editora.

Destacando a finalidade da reunião, o Pe. Benedito Grzymkowski disse que a reunião tinha caráter providencial uma vez que diversas pessoas, fazendo-se presentes demonstram interesse pela continuidade do jornal LUD. Frisou, porém que o

jornal deveria dar ênfase como elemento formador de todas as camadas da etnia polonesa, mormente, evangelizando.

O Pe. Lourenço Biernaski, provincial da Congregação da Missão Província do Sul afirmou que o jornal LUD pelos anos de sua existência tornou-se um patrimônio da etnia polonesa e que a Congregação da Missão Proprietária da Editora e do jornal, considera-se responsável pela preservação deste patrimônio. Salientou, porém, que o LUD continuará ideológica e politicamente independente, cumprindo sua missão evangelizadora, formadora, informadora e integradora da etnia polonesa na sociedade brasileira.

A Direção da Editora fazendo suas as observações dos que as emitiram, propõe-se, dar-lhes cumprimento, evidentemente, na medida do apoio que receber dos colaboradores mencionados e outros que oportunamente terão igual tratamento de destaque e quando for superada a instabilidade financeira.

Além do mais, a Editora pretende, colocar outros elementos aos leitores, que há de concorrer para renovação dos elementos culturais da etnia polonesa, reeditando dicionários e livros didáticos em polonês. Estudos preliminares já estão em andamento.

★

No que concerne à campanha do aumento do Fundo Especial de manutenção do LUD, antes da reunião do dia 12 a Administração da Editora recebeu substancial doativo para esta finalidade. O príncipe Roman Sanguszko, de São Paulo, ofertou Cr\$ 100.000,00 (Cem mil cruzeiros). Posteriormente, outros leitores já demonstraram sensibilidade à sugestão do sr. Bernardo Milanski. Outros doativos têm afluído mensalmente. A todos colaboradores e benfeitores os sinceros agradecimentos. Que Deus os recompense fartamente.

Pe. João Novak — Diretor Geral

Não perca a Revista Entre Amigos

Edição do mês JULHO/81.

NA CAPA: O COLORIDO BOSQUE JOÃO PAULO II

AQUISIÇÃO: GRAFICA VICENTINA LTDA.
BANCAS DE JORNALS DE CURITIBA!

TYGO
"LUD"
KUR

S

Senator
dnalajacy
Alagos i
przedstaw
opozycyjny
wyborch
cyly swe
"standarde
ze jedynie
cja ma sz
wyborów.
wybrałby
dłow na
rorów,
faktów i
To zjedn
cme, pon
w stanie
zgm będą
ma wybor
sie tylko
reformy j
GENDA p
bernatoró
ze mié ki
to stano
CIO DOS
CIONAIS
ci na któr
sta należe
zabronione
dy partia
jęstwa d
radio i te
Jednako

Zbl

Zgodnie
ambasado
Brazylia
— nadszedł
kres, by
zblizenie
Brazylia.
o wzmoże
dłowej le
praw na
nym Kar
słuj szcze
rajás (inv
tacje rudy
wala za
Brazylia
technika

Brazylia

szanse,
eksport d
cezas bow
nie manu
pelenie
za nią ro

Ko

Opinia
na zostal
ta Francj
zamianow
munistow
tego krok
ny, majac
parlament
po 34 lata
pierwszy
Francji.
nak, ze w
cji zajęc
ZSR
możliwoś
Bawiac
prezden
Bush nie
Mitterran
prezden
vodu ob
tów w rz
powiedz

★

WA
spraw ze
rczyni w
wiadł Pi

TE
dowego o
lami byl
Szymon
dry part

PE
ski nash
Kielowy
prezden